

Feest van de H. Drie-eenheid

Ex 34, 4b-6. 8-9

2 Kor 13, 11-13

Joh 3, 16-18

De joodse filosoof Abraham Heshel schreef in het midden van de vorige eeuw een boek onder de titel 'God zoekt de mens'. De joods-christelijke religie schijnt de enige godsdienst te zijn, waar een God op zoek gaat naar de mens. Reeds op de eerste bladzijden van de bijbel klinkt Gods roep: 'Adam, waar ben je' (Gen. 2,9)? De schuldbewuste mens had zich immers verstopt, want hij was bang.

Bij een feest als dat van de Heilige Drievuldigheid, dreigt het gevaar dat we over God gaan denken als over een theologisch concept. Vader, Zoon en Geest, een eenheid in drie Personen, wordt dan al gauw een soort hogere algebra. We vergeten dan dat God in de eerste plaats een oproep is. God wil de dialoog aangaan met zijn schepping, vooral met de mens die Hij schiep naar zijn beeld en gelijkenis. Hij wil de dialoog aangaan, omdat Hij liefde is.

De geschiedenis van Gods liefde voor zijn schepping, voor zijn volk, voor de mens, wortelt in de scheppingsdaad zelf. Voor God is scheppen een daad van liefde. Voor Hem is scheppen, beminnen. God ontledigt zich en maakt ruimte voor een tegenover. Van liefde kun je maar spreken binnen een ik-jij relatie, ik en een ander. God is die 'Ik' die zich ontledigt zodat er ruimte komt voor een 'jij'. Dit mysterie van zelf-ontledigende liefde doordeesemt heel de Bijbel, van Genesis tot Apocalyps. En ook de passage uit Exodus die we in de eerste lezing beluisteren, drukt dit mysterie van liefde uit. Degene die voor Mozes' aanschijn op de berg Sinaï voorbijtrekt, presenteert zich als de Ene, die 'groot is in liefde en trouw' en de mensen hun 'zonden en misstappen vergeeft'. Een God die zich 'een barmhartige, medelijdende' vader betoont en tot wie Jezus ons leerde bidden met de woorden: 'onze Vader'.

Maar als wij naar onze oude wereld kijken vol schrijnende honger, gewapende conflicten, corruptie en pollutie, dan kun je je afvragen: wat heeft de mens met dat liefdesaanbod van God, met die goede schepping, gedaan? Hoe is het zover kunnen komen? Het lijkt erop dat Adam, de mens, nog steeds voor God op de vlucht is, zodat Deze hem niet kan vinden; dat hij zijn oren toestopt, zodat hij de roepende God niet kan horen; dat de mens zijn hart verhardt, zodat hij de aanwezige God niet kan voelen. Eeuwenlang klinkt Gods stem in de woestijn door de mond van profeten en heiligen, maar wij hebben die stem goeddeels gesmoord en onschadelijk gemaakt met vrome formules en sussende religieuze taal.

En God blijft als een minnaar zoeken hoe Hij ons hart kan bekoren. Wat doet een verliefde jongeman zoal om zijn geliefde voor zich te winnen? Eerst laat hij zich zien van zijn beste kant; tenslotte maakt hij zich kwetsbaar door zichzelf te tonen zoals hij is. In godsdienstige taal heet dat 'openbaren'. God openbaart zichzelf. Open-baren:

eigenlijk een prachtig woord dat geboorte suggereert. Nadat God zich in zijn scheppingsdaad ontledigd heeft, onteigent Hij zich opnieuw en radicaler, op het hoogtepunt van de geschiedenis, door geboren te worden als het kind van Maria. Hij doet afstand van zijn ongenaakbare majesteit, wordt arm en schamel. In alles aan ons gelijk, behalve in de zonde, wordt de Zoon geboren in de tijd: openbaring van de Vader. Er is maar sprake van een vader omdat er een zoon is, en van een zoon omdat er een vader is. Johannes schrijft: 'Zozeer heeft God de wereld liefgehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gezonden, opdat al wie in Hem gelooft niet verloren zou gaan maar eeuwig leven zou hebben'. De barmhartige en medelijdende God geeft zich prijs aan de mens, levert zich over aan mensentaal en mensenhanden. En nadat die Zoon alle liefdeswoorden van de Vader heeft uitgesproken tegenover de mensen, hebben wij Hem vermoord. De ontlediging van God voltrekt zich op de meest schrijnende en radicale wijze aan het kruis, waar de Zoon van God sterft in de grootste agonie en godverlatenheid. Op dat kruis geeft Hij de Geest. Wanneer Johannes schrijft: 'Jezus boog het hoofd en gaf de Geest' (Joh. 19,30), dan bedoelt hij de beide betekenissen van 'sterven' maar in dat sterven ook het 'geven van de Heilige Geest' aan wereld. Vanop het kruis werpt Jezus als een afscheidskus, of beter als een verbondskus, de Heilige Geest naar de mens, naar die bange Adam; de Heilige Geest die de band is tussen Vader en Zoon, hun onderlinge eenheid en liefde. En die Heilige Geest heeft het vermogen om de mens, Adam, weer tot een kind van God te maken. Want diezelfde Geest bidt in ons onophoudelijk, Abba, Vader!

Zo zoekt God de mens, door zich te openbaren als Vader, Zoon en Geest. En willen wij, mensen, verder gaan met van God weg te vluchten? De mens die van God wegvlucht, verstopt zich in een slangenkuil. Met het gif dat hijzelf produceert, verdooft en verlamt de mens zichzelf, zenuw na zenuw, tot zijn geest geheel afstompt raakt. Goed en kwaad, eens zo helder als dag en nacht, zijn nu wazig en vaag geworden. Het aanvoelen van het heilige is vrijwel uit de menselijke ziel verdwenen. De roep van God die zich alleen in de stilte laat horen, overstemmen wij met geraas en lawaai. Wij zijn bezig onszelf te wurgen en onze wereld om zeep te helpen. Heiligheid hebben we verruild voor succes, liefde voor seks, wijsheid voor informatie.

Mozes besteeg de Sinaï met de twee stenen platen waarop de tekst van het verbond stond gegrift. En op de berg ontmoette hij God, de barmhartige, medelijdende God, groot in liefde en trouw. Vandaag hangt die berg boven onze hoofden, de berg van onze geschiedenis. Zullen wij het verbond met God vernieuwen? Dan, en alleen dan zal de genade van onze Heer Jezus Christus, de liefde van God onze Vader en de gemeenschap van de Heilige Geest met ons zijn. Een mysterie van liefde dat zich ontvouwt in een drievoudig perspectief: genade die ons redt in Christus Jezus, vaderlijke liefde die ons voortdurend herschept tot nieuwheid, gemeenschap door de Heilige Geest die ons samenbrengt in de Kerk. "Drie-ene God, voltooi en redt ons, gisteren, heden en morgen!" Amen.

br. Gueric ocso